

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32782/chern.v3.2023.14>**К. С. Фомічов**

кандидат юридичних наук, доцент,
докторант кафедри права та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
orcid.org/0000-0003-2062-6441

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ

Стаття присвячена питанню сутнісних характеристик взаємодії суб'єктів державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю з правоохоронними органами.

Актуалізовано потребу налагодження ефективної взаємодії суб'єктів державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю з правоохоронними органами, які є складовою механізму забезпечення реалізації прав і свобод людини у демократичній та правовій державі.

Розкрито зміст такої категорії як взаємодія. З'ясовано зміст та ознаки поняття взаємодії суб'єктів державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю як певного управлінського процесу зі спільною метою.

Визначено, що ефективна реалізація суб'єктами державної політики, об'єктом якої є забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю, своїх повноважень неможлива без взаємодії всіх суб'єктів такої політики між собою, а також з іншими суб'єктами публічної адміністрації та інститутами громадянського суспільства.

Констатовано, що мета такої взаємодії полягає у належному забезпеченні державою соціального захисту осіб з інвалідністю. Досліджена взаємодія суб'єктів державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю з правоохоронними органами та з'ясовано їх форми.

Визначено, що взаємодія суб'єктів державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю з правоохоронними органами при реалізації покладених на них повноважень та завдань є важливою складовою їх діяльності, оскільки дозволяє сконцентрувати зусилля, ресурси (як економічні, так і організаційні) кількох суб'єктів на виконанні певного спільного конкретного завдання – забезпечення правової охорони прав і свобод осіб з інвалідністю.

Взаємодія таких суб'єктів характеризується в першу чергу узгодженістю їх дій в тій чи іншій ситуації та супроводжується певною автономністю суб'єктів взаємодії з наявною спільною метою - забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю.

Встановлено, що різноманітність цілей та завдань, що стоять перед суб'єктами державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю обумовлюють різноманітність форм такої взаємодії.

Ключові слова: взаємодія, державна політика у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю, особи з інвалідністю, правоохоронні органи.

Fomichov K. S. ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF THE INTERACTION OF STATE POLICY SUBJECTS IN THE SPHERE OF SOCIAL PROTECTION OF PERSONS WITH DISABILITIES WITH LAW ENFORCEMENT BODIES

The article is devoted to the question of the essential characteristics of the interaction of state policy subjects in the field of social protection of persons with disabilities with law enforcement agencies.

The need to establish effective interaction of state policy subjects in the field of social protection of persons with disabilities with law enforcement agencies, which are a component of the mechanism for ensuring the realization of human rights and freedoms in a democratic and legal state, has been updated.

The content of such a category as interaction is disclosed. The content and features of the concept of interaction of state policy subjects in the field of social protection of persons with disabilities as a certain management process with a common goal are clarified.

It was determined that the effective implementation of the powers by the subjects of state policy, the object of which is to ensure social protection of persons with disabilities, is impossible without the interaction of all subjects of such policy with each other, as well as with other subjects of public administration and institutions of civil society.

It was established that the purpose of such interaction is to provide the state with adequate social protection for persons with disabilities. The interaction of the subjects of state policy in the field of social protection of persons with disabilities with law enforcement bodies was investigated and their forms were clarified.

It was determined that the interaction of the subjects of state policy in the field of social protection of persons with disabilities with law enforcement bodies in the implementation of the powers and tasks entrusted to them is an important component of their activity, as it allows to concentrate the efforts and resources (both economic and organizational) of several subjects entities on the performance of a certain joint concrete task - ensuring legal protection of the rights and freedoms of persons with disabilities.

The interaction of such subjects is characterized primarily by the consistency of their actions in a particular situation and is accompanied by a certain autonomy of the subjects of interaction with the common goal of ensuring social protection of persons with disabilities.

It has been established that the variety of goals and tasks facing the subjects of state policy in the field of social protection of persons with disabilities determine the variety of forms of such interaction.

Key words: interaction, state policy in the field of social protection of persons with disabilities, persons with disabilities, law enforcement agencies.

Постановка проблеми. Державна політика у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю виходить з необхідності утвердження та забезпечення прав і свобод людини, що відображається в оновленій адміністративно-правовій доктрині, побудованій на публічно-сервісній спрямованості адміністративного права (людиноцентристський підхід), що полягає в забезпеченні реалізації прав та охоронюваних законом інтересів приватних осіб (в тому числі осіб з інвалідністю) та захисті їх порушених прав та інтересів.

Однак різноманітність та багатоаспектність завдань, що стоять перед державою у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю зумовлює необхідність залучення до їх реалізації значної кількості суб'єктів, як тих, що так і безпосередньо здійснюють державну політику у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю, так й інших публічних та приватних суб'єктів.

Як і будь-яким іншим правам, правам осіб з інвалідністю кореспондуються обов'язки щодо їх реалізації чи виконання, за порушення яких передбачено як кримінальну, так і адміністративну відповідальність. Зазначене обумовлює необхідність взаємодії суб'єктів формування та реалізації державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю з відповідними правоохоронними органами.

У зв'язку із цим зростає потреба налагодження ефективної взаємодії суб'єктів державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю з правоохоронними органами, які є складовою механізму забезпечення реалізації прав і свобод людини у демократичній та правовій державі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій
У вітчизняній правовій науці до загальних проблем взаємодії суб'єктів публічної адміністрації зверталися такі науковці, як В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, Ю. П. Битяк, В. Т. Білоус, А. Т. Комзюк, О. Є. Користін, Т. В. Корнякова, Ю. С. Назар, М. Я. Сидор та інші. Питання взаємодії суб'єктів державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю з іншими суб'єктами досліджували такі вчені як М. С. Багній, Н. М. Биба, І. С. Верховод, А. В. Іпатов, Н. П. Коробенко, В. Л. Костюк, А. М. Куца, С. С. Лукаш, О. М. Міщенко, С. В. Пасічниченко, В. І. Петрусевич, Є. Ю. Соболев та інші. Водночас, питання взаємодії суб'єктів державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю з правоохоронними органами досліджувалося даними вченими дотично, в комплексі з іншими суб'єктами публічної адміністрації.

Формулювання цілей статті. Дана публікація має на меті дослідити поняття взаємодії суб'єктів державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю з правоохоронними органами та з'ясувати їх основні форми.

Виклад основного матеріалу дослідження.
Стаття 46 Конституція України встановлює право громадян на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності [1]. Однак сам факт конституційного закріплення системи соціальних прав осіб з інвалідністю ще не означає їх автоматичну реалізацію у процесі публічного управління, що зумовлюється в тому числі чинниками економічної спроможності [2, с. 76], а також й чинниками організаційної спроможності відповідних суб'єктів публічної адміністрації.

Слід відзначити, що здійснення державної політики у будь-якій сфері є комплексною та структурованою діяльністю. Сумісна діяльність суб'єктів державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю, спрямована, відповідно, на забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю. Дана мета очевидно не може бути досягнута зусиллями лише окремого будь-якого суб'єкта публічної адміністрації в силу її різнопланового характеру.

Відтак, ефективна реалізація суб'єктами державної політики, об'єктом якої є забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю, своїх повноважень неможлива без взаємодії всіх суб'єктів такої політики між собою, а також з іншими суб'єктами публічної адміністрації та інститутами громадянського суспільства.

Поняття «взаємодія» є широко вживаним як у теорії адміністративного права, так і в юридичній науці взагалі. Великий тлумачний словник сучасної української мови містить пояснення цього поняття, як взаємний зв'язок між предметами у дії, а також погоджена дія між «ким-, чим-небудь» [3, с. 85]. У загальнозмістовому значенні його пояснюють як взаємний зв'язок між предметами у дії, а також як погоджену дія між ким-, чим-небудь [4, с.85].

Вчені-правники визначають взаємодію як засновану на спільності цілей і завдань, погоджену за часом, місцем і змістом, визначену законодавством діяльність компетентних суб'єктів щодо раціонального застосування наявних сил, засобів і методів для забезпечення охорони громадського порядку та громадської безпеки [5, с. 97], або ж як діяльність різноманітних суб'єктів, яка характеризується взаємообумовленістю дій її суб'єктів, спрямованих на досягнен-

ня певної цілі, а також демократичним характером зв'язків та їх взаємоузгодженістю.

В управлінських відносинах В. І. Гурковський розглядає взаємодію як взаємну узгоджену дію двох чи більше суб'єктів для досягнення спільної мети [6, с. 10]. У той же час О. М. Бандурка вважає, що взаємодія – це комплекс спільних або узгоджених за часом і місцем дій кількох оперативних підрозділів з вирішення певних завдань у боротьбі зі злочинністю спільними зусиллями [7, с. 139–140].

Так, І.Г. Богатирьов виділяє такі характерні ознаки взаємодії: наявність фактичних, чинних у достатній мірі сталих зв'язків; наявність зв'язків, які дозволяють суб'єктам впливати на об'єкти; наявність самого впливу, у результаті якого відбувається зміна взаємодіючих сторін з обох боків [8, с. 304].

Водночас шведські вчені У. Мелін та К. Аксельсон вказують, що в процесі взаємодії як такої діє не лише одна організація, а й інша. Процес взаємодії отримує свій конкретний зміст внаслідок залучення рівнозначних суб'єктів, але виникає таким чином, що не повністю контролюється жодним із них. Тому взаємодія змінюється з часом через зміни самих суб'єктів, сприяючи змінам і отримання віддачі від інших. До характеристик взаємодії вони відносять: безперервність; складність; симетрія і неформальність [9, с. 438].

Як бачимо, у своїх наукових працях автори подають різні визначення поняття взаємодії, при цьому більшість дослідників опираються на такі основні її ознаки як багатосуб'єктність, автономність суб'єктів взаємодії, узгодженість діяльності за метою, завданнями, місцем і часом.

Відтак, взаємодія – це спільна діяльність окремих суб'єктів задля досягнення певної спільної мети, а тому для досягнення мети цієї статті слід з'ясувати суб'єктів та мету взаємодії суб'єктів державної політики у сфері соціальної захисту осіб з інвалідністю.

Спеціалізованим законодавчим актом, яким встановлено організаційні та правові засади державної політики у сфері соціальної захисту осіб з інвалідністю, є Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» від 21 березня 1991 року № 875-ХІІ [10]. Поряд з цим, ключовим аспектом цього Закону є визначення саме основ соціальної захищеності осіб з інвалідністю та гарантування їм рівних з усіма іншими людьми можливостей у всіх сферах життя суспільства, створення необхідних умов, які дають можливість особам з інвалідністю ефективно реалізувати права та свободи людини, вести повноцінний спосіб життя згідно з індивідуальними можливостями, здібностями та інтересами [11, с. 169].

Як вбачається із ст. 8 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» державне управління з питань забезпечення прав осіб з інвалідністю та їх соціальної захищеності здійснюється центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування [10].

У свою чергу, на нашу думку, мета державної політики у сфері соціальної захисту осіб з інвалідністю виражена у преамбулі до цього Закону та передбачає: гарантування особам з інвалідністю на рівні з усіма іншими людьми можливості для участі в економічній, політичній і соціальній сферах життя суспільства; створення необхідних умов, які дають можливість особам з інвалідністю ефективно реалізувати права та свободи людини і громадянина та вести повноцінний спосіб життя згідно з індивідуальними можливостями, здібностями і інтересами.

Так, стаття 4 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» визначає, що діяльність держави щодо осіб з інвалідністю виявляється у створенні правових, економічних, політичних, соціальних, психологічних та інших умов для забезпечення їхніх прав і можливостей нарівні з іншими громадянами для участі в суспільному житті та полягає у: виявленні, усуненні перепон і бар'єрів, що перешкоджають забезпеченню прав і задоволенню потреб, (доступу до об'єктів громадського та цивільного призначення, благоустрою, транспортної інфраструктури, дорожнього сервісу, освіти, праці, культури, фізичної культури і спорту, тощо); охороні здоров'я; соціальному захисті; забезпеченні виконання індивідуальної програми реабілітації осіб з інвалідністю; наданні пристосованого житла; сприянні громадській діяльності осіб з інвалідністю [10].

Узгодженість дій суб'єктів публічної адміністрації у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю передбачає й спільне місце та час їх здійснення. Взаємодія передбачає і різні функції відповідно до передбаченої законом компетенції кожного суб'єкта публічної адміністрації. Взаємодія – це не підміна одного суб'єкта іншим, а власне раціональне поєднання можливостей кожного з метою реалізації спільних цілей та завдань, в нашому випадку - соціального захисту осіб з інвалідністю.

Соціальний захист осіб з інвалідністю є складовою діяльності держави щодо забезпечення прав і можливостей осіб з інвалідністю нарівні з іншими громадянами та полягає у наданні пенсії, державної допомоги, компенсаційних та інших виплат, пільг, соціальних послуг, здійсненні реабілітаційних заходів, встановленні опіки (піклування) або забезпеченні стороннього догляду. Органи державної влади та органи місцевого

самоврядування сприяють забезпеченню прав осіб з інвалідністю щодо включення до суспільного життя нарівні з іншими громадянами (ч. ч. 2, 6 ст. 4 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»).

Відтак, під взаємодією суб'єктів державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю слід розуміти передбачену законодавством спільну діяльність суб'єкта державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю та іншого такого ж суб'єкта або іншого публічного чи приватного суб'єкта, спрямовану на забезпечення повноцінної участі осіб з інвалідністю у житті суспільства шляхом реалізації ними своїх прав та обов'язків.

До ознак такої взаємодії можемо віднести такі:

1) певний вид публічного адміністрування (управління), що має різноплановий характер;

2) спільна діяльність двох і більше публічних суб'єктів, або публічного та приватного суб'єкта, один з яких є суб'єктом державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю;

3) наявність спільної мети – забезпечення повноцінної участі осіб з інвалідністю у житті суспільства шляхом реалізації ними своїх прав та обов'язків.

4) узгодженість дій та цілей суб'єктів такої взаємодії, оскільки внутрішньоорганізаційна діяльність таких суб'єктів повинна бути орієнтована на досягнення спільної мети, інакше, якщо кожен суб'єкт, який бере участь у процесі, матиме різні і навіть суперечливі цілі, це призведе до помилкових рішень або зайвих фіскальних витрат [12, с. 92].

Взаємодія суб'єктів публічної адміністрації обумовлена неможливістю самостійного вирішення завдань, покладених на відповідного суб'єкта або через недостатність сил і засобів, або через відсутність необхідних для цього повноважень.

Вихідним пунктом взаємодії є інтерес суб'єктів публічної адміністрації щодо спільної, взаємоузгодженої роботи для досягнення певного результату.

Взаємодія суб'єктів державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю супроводжується узгодженістю між індивідуальними зусиллями цих суб'єктів як частиною та цілим у вигляді комплексного характеру діяльності всіх суб'єктів публічної адміністрації політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю.

Статтею 3 Конституції України проголошено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, а її права і свободи та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Більш того, утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [1].

Згідно ст. 23 Конституції України кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, в якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості [1].

Відтак, цілком логічним є залучення до реалізації державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю й інших державних інституцій, зокрема правоохоронних органів.

Згідно із ст. 42 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» особи, винні у порушенні вимог цього Закону, несуть установлену законом матеріальну, дисциплінарну, адміністративну чи кримінальну відповідальність [10].

Однак, притягнення до правової відповідальності за порушення прав осіб з інвалідністю повинно здійснюватися спеціальними суб'єктами в межах, в порядку та у спосіб, передбачений відповідними законами. Примус у вигляді відповідальності є важливою передумовою реалізації будь-яких прав людини. Без належної реалізації інституту відповідальності захист або реалізація прав осіб з інвалідністю був би неможливим.

Так, в Україні діє розгалужена система правоохоронних органів – Національна поліція, Державне бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки, Національне антикорупційне бюро України, прокуратура. Також окремі органи виконавчої влади наділені певними правоохоронними функціями, наприклад, Державна служба України з питань праці, Державна архітектурно-будівельна інспекція України, тощо, зокрема повноваженнями щодо притягнення до адміністративної відповідальності.

Законами про кримінальну (Кримінальний кодекс України) та адміністративну (Кодекс України про адміністративні правопорушення та інші) передбачено різноманітні правопорушення, об'єктивна сторона яких полягає в тому числі у порушенні соціальних прав осіб з інвалідністю.

О. М. Музичук досліджуючи взаємодію правоохоронних органів і громадськості, пропонує такі критерії класифікації їх форм:

- часові характеристики (постійна або тимчасова);
- за відношенням до відповідної системи (внутрішня або зовнішня);
- за положенням суб'єктів взаємодії (горизонтальна або вертикальна);
- за підставами виникнення (регламентована, за вказівкою одного із керівників суб'єктів взаємодії, ініціативна);
- за способом вирішення спільних завдань (самостійна (автономна) або сумісна);
- за характером зв'язків суб'єктів (безпосередня або опосередкована);

- за умовами (звичайна або екстремальна);
- за етапами безпосередньої діяльності (попередня, основна, заключна);
- за спрямованістю: позитивну, негативну;
- за ступенем однорідності функцій взаємодіючих суб'єктів: взаємодію суб'єктів, які виконують однорідні функції, взаємодію суб'єктів, які виконують різні функції [13, с. 173].

Наприклад, згідно із ч. 7 ст. 152-1, 222 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачено адміністративно відповідальність за паркування транспортного засобу на місцях, призначених для безоплатного паркування транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю або водії, які перевозять осіб з інвалідністю, протоколи про вчинення якого можуть складати члени громадських організацій осіб з інвалідністю, а постанови про вчинення якого виносять посадові особи Національної поліції [14].

Або ж, згідно з п. п. 11 п. 3 Положення про Державну службу України з питань праці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 р. № 96 даний суб'єкт здійснює державний контроль за додержанням законодавства про зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю у частині реєстрації у Фонді соціального захисту інвалідів; подання звітів про зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю; виконання нормативу робочих місць, призначених для працевлаштування осіб з інвалідністю [15].

Відтак, у сфері захисту соціальних прав осіб з інвалідністю, то форми взаємодії правоохоронних органів із суб'єктами формування та реалізації державної політики у сфері соціальної захищеності осіб з інвалідністю можемо поділити на такі групи:

- спільна діяльність щодо запобігання та протидії правопорушенням. Вона полягає у спільному виявленні обставин, за яких порушуються права осіб з інвалідністю та подальшому припиненні таких порушень;
- координація самостійних дій у сфері охорони прав осіб з інвалідністю, що дозволяє уникати дублювання дій правоохоронного характеру;
- надання правоохоронними органами допомоги іншим суб'єктам (у тому числі суб'єктам формування та реалізації державної політики у сфері соціальної захищеності осіб з інвалідністю) під час здійснення ними правоохоронних заходів, а саме у доступі до приміщень, документації, тощо;
- обмін інформацією.

Спільна діяльність працівників правоохоронних органів з іншими суб'єктами під час реалізації правоохоронної функції потребує постійного підвищення її якості. Слід наголосити на важливості постійного пошуку можливих нових

форм такої взаємодії, що сприятимуть ефективній взаємодії у сфері забезпечення прав осіб, в тому числі осіб з інвалідністю [16, с. 140].

Висновки. Взаємодія суб'єктів державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю з правоохоронними органами при реалізації покладених на них повноважень та завдань є важливою складовою їх діяльності, оскільки дозволяє сконцентрувати зусилля, ресурси (як економічні, так і організаційні) кількох суб'єктів на виконанні певного спільного конкретного завдання – забезпечення правової охорони прав і свобод осіб з інвалідністю. Взаємодія таких суб'єктів характеризується в першу чергу узгодженістю їх дій в тій чи іншій ситуації та супроводжується певною автономністю суб'єктів взаємодії з наявною спільною метою - забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю. У свою чергу, різноманітність цілей та завдань, що стоять перед суб'єктами державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю обумовлюють різноманітність форм такої взаємодії.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр> (дата звернення 24.12.2022)
2. Стеценко С.Г. Громадське суспільство та права держава: проблеми взаємодії. *Право України*. 2014. № 4. С. 71–79.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун». 2004. 1440 с.
4. Бондар О. Моніторинг та самоекспертиза освітнього середовища навчального закладу. URL: <http://ru.osvita.ua/school/method/375/> (дата звернення: 20.08.2023).
5. Пчолкін В.Д. Поняття, сутність та завдання взаємодії оперативних підрозділів органів внутрішніх справ. *Проблеми взаємодії територіальних і транспортних органів внутрішніх справ у попередженні та розкритті злочинів*: Тези доп. наук.-практ. конф., 23 трав. 2003 р. Л., 2004. С. 93–104.
6. Гурковський В. Взаємовідносини органів державної влади у сфері забезпечення інформаційної безпеки України: організаційно-правові питання. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України*. № 3. 2002. С. 27–32.
7. Комзюк А.Т., Бандурка О.М. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції: поняття, види та організаційно-правові питання реалізації: монографія. Харків: Вид-во нац. ун-ту внутр. справ. 2002. 336 с.
8. Богатирьов І.Г. Кримінальні покарання, не пов'язані з позбавленням волі (теорія і практика їх виконання кримінально-виконавчою інспекцією): дис. д-ра. юрид. наук 12.00.08 / Київ. Нац. ун-т внутр. справ. Київ. 2006. 434 с.
9. Ulf Melin and Karin Axelsson Inter-organizational interaction in public and private sectors – a comparative study. *Transforming Government: People, Process and Policy*. (7) 4. 2013. P. 431–452. URL: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:660226/fulltext01.pdf> (дата звернення 20.08.2023)

10. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 № 875-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 21. Ст. 252.

11. Соболев Є. *Форми взаємодії громадських організацій осіб з інвалідністю із суб'єктами публічної адміністрації. Підприємництво, господарство і право.* № 3. 2017. С. 168–171.

12. Choi Seungjin *Three Essays on Interaction in Public Management. Doctoral Dissertation in Public Policy and Administration.* University of Kentucky. 2016. 189 p. URL: https://uknowledge.uky.edu/mspra_etds/17 (дата звернення 20.08.2023).

13. Музичук О.М. Організаційно-правові основи участі громадян в охороні громадського порядку

і боротьбі з правопорушеннями : дис. канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків. 2003. 193 с.

14. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. Дата оновлення 20.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 20.08.2023).

15. Положення про Державну службу України з питань праці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 р. № 96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/96-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення 20.08.2023).

16. Комзюк А. В. *Форми взаємодії Національної поліції з громадськістю у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ.* 2020. № 3. С. 135–143.